

Pracovník/pracovnice pro řádné zacházení s velkými jatečnými zvířaty na porážkách (kód: 29-035-H)

Autorizující orgán:	Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů:	Potravinářství a potravinářská chemie (kód: 29)
Týká se povolání:	Řezník a uzenář; Pracovník pro řádné zacházení s velkými jatečnými zvířaty na porážkách
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Nakládka a vykládka jatečných zvířat	3
Manipulace s přepravními prostředky	3
Předporážkové ošetření a ustájení, přísun zvířat k porážení	3
Omračování a vykrvování jatečných zvířat	3
Dohled nad chováním zvířat, prevencí utrpení zvířat, vědomím a citlivostí, prevencí stresu velkých zvířat	3
Dohled nad správnou manipulací s velkými zvířaty a jejich znehybňováním	3
Dohled nad dodržováním metod omračování, splněním předepsaných parametrů různých metod omračování a znalostí pokynů od výrobců pro používané druhy omračovacích zařízení	3
Dohled nad základní údržbou a čištěním omračovacích nebo usmrcovacích zařízení	3
Dohled nad vhodným používáním a údržbou vykrvovacích nožů	3
Prověřování znalostí pokynů od výrobců pro druhy znehybňovacích zařízení používaných k mechanickému znehybnění	3
Prověřování dostupnosti náhradních metod omračování nebo usmrcování	3
Prověřování účinnosti omráčení, správnosti vykrvení a nepřítomnosti známek života velkých zvířat po vykrvení	3
Provádění hygienicko-sanitační činnosti v potravinářských provozech, dodržování bezpečnostních předpisů a zásad bezpečnosti potravin	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022 do: 26.10.2023

Kritéria a způsoby hodnocení

Nakládka a vykládka jatečných zvířat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Naložit jatečná zvířata	Praktické předvedení
b) Vyložit jatečná zvířata	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Manipulace s přepravními prostředky

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Manipulovat s přepravními prostředky podle platných předpisů pro přepravu jatečných zvířat	Praktické předvedení

Je třeba splnit toto kritérium.

Předporážkové ošetření a ustájení, přísun zvířat k porážení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Ustájit jatečná zvířata a uvést požadavky na ustájení	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předporážkově ošetřit jatečná zvířata (povrchová očista)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Přihánět jatečná zvířata k porážce	Praktické předvedení
d) Znehybnovat jatečná zvířata pomocí mechanických zařízení	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Omračování a vykrvování jatečných zvířat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Omráčit jatečná zvířata (omráčení mechanické, chemické a elektrickým proudem)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zavěsit jatečná zvířata	Praktické předvedení
c) Vykrvit jatečná zvířata	Praktické předvedení
d) Dodržovat zásady ochrany zvířat při usmrcování	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dohled nad chováním zvířat, prevencí utrpení zvířat, vědomím a citlivostí, prevencí stresu velkých zvířat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zkontrolovat zdravotní stav zvířat a provést základní (prvotní) identifikaci onemocnění a poranění	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Sledovat chování, vědomí a citlivost zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Zajišťovat zvířatům před porážkou pohodu a předcházet týrání zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Navrhnout postupy předcházející strádání a bolestivým stavům zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Dohlížet na šetrné zacházení se zvířaty před omráčením a vykrcením	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dohled nad správnou manipulací s velkými zvířaty a jejich znehybnováním

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Dohlížet na ustájení zvířat na jatkách	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Posoudit podmínky zacházení se zvířaty, stanovit vhodná opatření a určit zvířata se specifickými potřebami	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Dohlížet na plnění požadavků na vykládku zvířat, přehánění zvířat a péči o zvířata na jatkách	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Dohlížet na plnění požadavků na fixaci zvířat před omráčením, poražením nebo usmrcením	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Zaznamenat opatření přijatá za účelem zlepšení zacházení se zvířaty na jatkách	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dohled nad dodržováním metod omračování, splněním předepsaných parametrů různých metod omračování a znalostí pokynů od výrobců pro používané druhy omračovacích zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Dohlížet na omráčení a zavěšení zvířat v souladu s předepsanými postupy	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zkontrolovat nastavení parametrů omračovacích zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Posoudit práci vybraného zaměstnance jatek v oblasti správných postupů při omračování a zavěšování zvířat a pokynů výrobců pro používané druhy omračovacích zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Dohled nad základní údržbou a čištěním omračovacích nebo usmrcovacích zařízení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zkontrolovat správnou funkci a základní údržbu omračovacích nebo usmrcovacích zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zkontrolovat čištění omračovacích nebo usmrcovacích zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Dohled nad vhodným používáním a údržbou vykrvovacích nožů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Zkontrolovat správné používání a údržbu vykrvovacích nožů	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit toto kritérium.

Prověřování znalostí pokynů od výrobců pro druhy znehybňovacích zařízení používaných k mechanickému znehybnění

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Provéřit znalosti vybraného zaměstnance jatek v oblasti správných postupů při mechanickém znehybnění zvířat a pokynů výrobců pro používané druhy znehybňovacích zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit toto kritérium.

Prověřování dostupnosti náhradních metod omračování nebo usmrcování

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit použití náhradních metod omračování nebo usmrcování	Ústní ověření
b) Provéřit znalost vybraného zaměstnance o použití náhradních metod omračování nebo usmrcování	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Prověřování účinnosti omráčení, správnosti vykrvení a nepřítomnosti známek života velkých zvířat po vykrvení

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Ověřit účinnost omráčení vybraných zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Dohlížet na správné postupy vykrvení zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Ověřit nepřítomnost známek života vybraných zvířat po vykrvení	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění hygienicko-sanitační činnosti v potravinářských provozech, dodržování bezpečnostních předpisů a zásad bezpečnosti potravin

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Používat pracovní oděv a ochranné pomůcky	Praktické předvedení
b) Dodržovat hygienické předpisy, osobní hygienu a zásady bezpečnosti potravin	Praktické předvedení
c) Dodržovat sanitační řád	Praktické předvedení
d) Dodržovat zásady bezpečnosti, hygieny práce a ochrany zdraví při práci a požární prevence	Praktické předvedení
e) Rozlišovat specifická bezpečnostní rizika související se zacházením s jatečnými zvířaty a s manipulací s přepravními prostředky, vybavením stájí a jatek při přepravě, ustájení a porážce jatečných zvířat	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace se vyžaduje a prokazuje se lékařským potvrzením (odkaz na povolání v NSP - <https://nsp.cz/jednotka-prace/pracovnik-pro-radne-zacha-295c#zdravotni-zpusobilost>).

Všechny osoby, které se přímo zúčastní praktické zkoušky, musí mít platný zdravotní průkaz pro práci v potravinářství. Pracovní oděv a obuv si uchazeč přinese vlastní.

Ověřování probíhá v návaznosti na činnosti vedoucí k porážce a konečné úpravě těl velkých jatečných zvířat s využitím technologických postupů, zajištěním požadavků na pohodu zvířat a hygienických zásad zacházení s jatečnými zvířaty, masem a droby.

Ověřování probíhá na jatkách, kde při zkoušce uchazeč po ověření kritérií s praktickým předvedením následně sleduje a posuzuje práci zaměstnanců u jednotlivých technologických operací.

Dohledové činnosti jsou důležitou činností pracovníka, který na jatkách ručí za správné zacházení s jatečnými zvířaty a jsou ověřovány v níže uvedených kompetencích a kritériích:

- Dohled nad chováním zvířat, prevencí utrpení zvířat, vědomím a citlivostí, prevencí stresu velkých zvířat, kritérium d)
- Dohled nad správnou manipulací s velkými zvířaty a jejich znehybňováním, kritéria a), c), d)
- Dohled nad dodržováním metod omračování, splněním předepsaných parametrů různých metod omračování a znalostí pokynů od výrobců pro používané druhy omračovacích zařízení, kritéria a), c)
- Dohled nad základní údržbou a čištěním omračovacích nebo usmrcovacích zařízení, kritéria a), b)
- Dohled nad vhodným používáním a údržbou vykrvovacích nožů, kritérium a)

Prověřování účinnosti omračení, správnosti vykrvení a nepřítomnosti známek života velkých zvířat po vykrvení b)

K posouzení práce a ověření znalosti vybraného zaměstnance jatek v oblasti správných postupů při mechanickém znehybnění zvířat a pokynů výrobců pro používané druhy znehybňovacích zařízení a použití náhradních metod omračování nebo usmrcování velkých jatečných zvířat, může AOs využít buď zaměstnance jatek, nebo kritérium zkoušet modelově (zaměstnanec zastoupí zkoušející).

Pro ověření zkontrolování zdravotního stavu zvířat a provedení základní (prvotní) identifikace onemocnění a poranění vybere zkoušející 3 kusy velkých jatečných zvířat.

Pro ověření účinnosti omračení vybraných zvířat a ověření nepřítomnosti známek života vybraných zvířat po vykrvení vybere zkoušející 3 kusy velkých jatečných zvířat.

Při ověřování kompetencí, zejména formou praktického předvedení, hodnotitel sleduje způsob provedení zadané činnosti, dodržování hygienických zásad, zajišťování pohody zvířat a dodržování zásad bezpečnosti práce, posuzuje hospodárné využívání surovin, dodržování ekologických principů při ověřovaných činnostech, dodržování časového harmonogramu a organizaci práce. Zkoušející ověřuje hodnotící kritéria průběžně při plnění příslušných odborných způsobilostí.

Ověřuje se, zda jsou plněny požadavky, které stanovuje nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 ze dne 24. září 2009 o ochraně zvířat při usmrcování a také standardní operační postupy daných jatek.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání řezník-uzenář a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti porážky jatečných zvířat nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti porážky jatečných zvířat.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oblasti potravinářství nebo veterinářství nebo zemědělství a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti porážky jatečných zvířat nebo alespoň 5 let praxe ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti porážky jatečných zvířat.
- c) Vyšší odborné vzdělání v oblasti potravinářství nebo veterinářství nebo zemědělství a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti porážky jatečných zvířat nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti porážky jatečných zvířat.
- d) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na potravinářskou technologii nebo veterinářství nebo zemědělství a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti porážky jatečných zvířat nebo ve funkci inspektora Státní veterinární správy vykonávajícího úřední dozor nad ochranou zvířat nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo odborného výcviku nebo praktického vyučování v oblasti porážky jatečných zvířat.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na internetových stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnotícího standardu je třeba mít k dispozici schválený jatečný provoz a minimálně následující materiálně-technické vybavení:

- Státní veterinární správou schválený jatečný provoz, prostory a přísun potřebné vody a energie odpovídající bezpečnostním a hygienickým předpisům
- Velká jatečná zvířata (nejméně jeden z těchto druhů: skot včetně telat, prasata včetně selat, ovce včetně jehňat, kozy včetně kúzlat, koně včetně hříbat, osli a jejich kříženci, běžci a srstnatá zvěř spárkatá - chovaná ve farmovém chovu)
- Technologické vybavení jatek - porážecí linka na zpracování velkých jatečných zvířat - včetně zaměstnanců
- Ochranné a bezpečnostní pomůcky pro práci na jatkách: gumová pracovní zástěra, ochranná přilba, ochranné tlumiče, ochranné brýle
- Odpovídající technické vybavení a čisticí prostředky nutné k zajištění hygieny a sanitace provozu

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 15 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 3 až 4 hodiny (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard profesní kvalifikace připravila SR pro potravinářství a krmivářství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Český svaz zpracovatelů masa

Sdružení drůbežářských podniků

VOŠ ekonomických studií, SPŠ potravinářských technologií a SOŠ přírodovědná a veterinární, Podskalská Jatky Český Brod, a. s.